

Sygn. akt I Ca 118/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Andrzej Kordowski (spr.)
Sędziowie:	Krzysztof Adamiak Eugeniusz Dąbrowski
Protokolant:	Ewa Miciura

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z wniosku M. W. (1)

z udziałem E. G.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem

z dnia 16 grudnia 2016 r. sygn. akt I Ns 18/16

postanawia:

I. oddalić obie apelacje;

II. koszty postępowania odwoławczego pomiędzy zainteresowanymi wzajemnie znieść.

Krzysztof Adamiak A. E. D.

I Ca 118/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. W. (1) wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego M. W. (1) i E. R. (1) wchodzi: prawo własności nieruchomości oznaczonych numerami: (...), położonych we wsi N., o powierzchni 5.6530 ha, o wartości 500.000 zł, dla których Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą numer (...) oraz dochody z majątku wspólnego za cały okres trwania wspólności ustawowej małżeńskiej tj. za 3 lata, w szczególności otrzymywany w tym czasie przez uczestniczkę czynsz dzierżawny w kwocie po 5.000 zł rocznie.

Uczestniczka E. R. (1) wniosła o oddalenie wniosku. Podniosła zarzut nieważności umowy majątkowej małżeńskiej zawartej 22 lutego 2011 r., w formie aktu notarialnego numer 412/2011, na podstawie art. 58 par. 2 k.c. wobec sprzeczności z zasadami współżycia społecznego tj. równości stron, swobody podejmowanych decyzji, lojalności i uczciwości, poszanowania praw małżonka, uczciwego postępowania wobec innych osób i nie podejmowania działań krzywdzących, szczególnie wobec osób słabszych, zasady sprawiedliwości i słuszności; zasad wynikających z obowiązków i więzi rodzinnych, w szczególności równych praw i obowiązków małżonków, lojalności małżeńskiej, równego wkładu wysiłków i starań w podstawy bytu związku małżeńskiego oraz równomiernego rozkładu uprawnień i obowiązków, korzyści i ciężarów. Ewentualnie wniosła o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym i ustalenie, że udział uczestniczki E. R. (1) w majątku wspólnym wynosi 100%, zaś wnioskodawcy M. W. (1) 0%.

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016r. Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem oddalił żądanie uznania umowy majątkowej małżeńskiej z dnia 22 lutego 2011r. zawartej w formie notarialnego przed notariuszem A. F. w Kancelarii Notarialnej w W. Mazowieckiem Rep A – Nr (...), za nieważną, ustalił, że w skład majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową M. W. (1) i E. R. (1) wchodzi własność nieruchomości położonej w obrębie numer (...) N., gmina S., powiat (...), składającej się z działek oznaczonych nr (...) / o pow. 0,037 ha/, (...) / o pow. 0,171 ha/, (...) / o pow. 0,604 ha/, (...) / o pow. 0,419 ha/, (...) / o pow. 0,59 ha/, (...) / o pow. 3,424 ha/ dla której Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą nr (...), wartość przedmiotu postępowania ustalił na kwotę 394.169 zł., ustalił nierówne udziały w majątku wspólnym w ten sposób, że udział E. R. (1) wynosi 95%, zaś M. W. (1) 5 %, dokonał podziału majątku wspólnego, w ten sposób, że prawo własności nieruchomości opisanej w pkt II przyznał uczestniczce E. R. (1), zasądził od E. R. (1) na rzecz M. W. (1) kwotę 19.708,45 zł. i kwotę tą rozłożył na 4 raty z czego I rata w wysokości 5.000 zł płatną w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia, II rata w wysokości 5.000 zł płatną w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia, III rata w wysokości 5.000 zł płatną w terminie 18 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia oraz IV rata w wysokości 4.708,45 zł płatną w terminie 24 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia, oddalił wnioski w pozostałym zakresie oraz zasądził na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem od wnioskodawcy M. W. (1) kwotę 4.149,12 zł, zaś od uczestniczki E. R. (1) kwotę 218,37 zł. tytułem nieuiszczonych wydatków, w pozostałym zakresie stwierdził, iż zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy, że M. W. (1) i E. R. (1) w dniu 09 października 2010 r. zawarli związek małżeński. Z małżeństwa tego pochodzi córka E. W. (1) (ur. (...)).

E. R. (1) (ówcześnie W.) i M. W. (1) 22 lutego 2011 r. zawarli umowę majątkową małżeńską, na podstawie której z dniem zawarcia umowy rozszerzyli obowiązującą ich majątkową wspólność ustawową małżeńską na majątek nabyty odpłatnie bądź nieodpłatnie przed zawarciem jak i w czasie trwania związku małżeńskiego przez któregośkolwiek z nich do dnia zawarcia umowy.

E. R. (1) na dzień zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej była właścicielką nieruchomości rolnej zabudowanej, w ewidencji geodezyjnej opisanej jako grunty orne, użytki rolne zabudowane, pastwiska trwałe i łąki, położonej we wsi N., gmina S., o powierzchni 5.6530 ha, oznaczonej numerami (...); których własność nabyła na podstawie umowy o dożywocie z 19 września 2008 r., zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem D. P., Rep. A Nr -239/08, z rodzicami Z. R. i D. R.. Na podstawie wskazanej wyżej umowy E. R. (1) była zobowiązana wobec darczyńców Z. E. i D. małżonków R. do zapewnienia im dożywotniego utrzymania polegającego na traktowaniu ich jako domowników, dostarczenia wyżywienia odpowiedniej pomocy i pielęgnacji w chorobie oraz sprawienia im własnym kosztem pogrzebów odpowiadających miejscowym zwyczajom, a nadto na działkach o powierzchni 2080 m2, oznaczonych numerami (...) ustanowiła na ich rzecz bezpłatną dożywotnią służebność osobistą polegającą na prawie korzystania z całego podpiwniczenia budynku mieszkalnego.

Dla nieruchomości położonej we wsi N., gmina S., o powierzchni 5.6530 ha, oznaczonej numerami: (...)(...) Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą numer (...).

M. W. (1) nie miał żadnego majątku przed zawarciem związku małżeńskiego z E. R. (1).

Po ślubie M. W. (1) i E. R. (1) (ówczesnie W.) zamieszkali wspólnie w domu rodziców M. W. (1) i odtąd pracowali na ich gospodarstwie rolnym. M. W. (1) i jego rodzice mieli jednak pretensje do E. R. (1), że nic nie wniosła do gospodarstwa, a korzysta ze wszystkiego w tym gospodarstwie. M. W. (1) wyzywał E. R. (1) słowami powszechnie uznawanymi za wulgarne, popychał ją i szarpał, ograniczał jej jedzenie by nie była gruba, mówiąc, że jemu grube kobiety się nie podobają oraz nakazywał żonie by wykonywała na gospodarstwie ciężkie prace ponad jej siły.

W okresie od 19 stycznia 2011 r. do 19 stycznia 2011 r. E. W. (2) była hospitalizowana w Szpitalu (...) w W. Mazowieckiem wskutek dużej utraty masy ciała i bólów w nadbrzuszu utrzymujących się od ponad dwóch tygodni. Do szpitala zawiózł ją M. W. (1) i oświadczył jej, że wobec tego, że E. R. (1) nie ma siły pracować w gospodarstwie, niech zajmą się nią teraz jej rodzice. M. W. (1) nie interesował się jej stanem zdrowia w czasie gdy leżała w szpitalu. Po wyjściu ze szpitala (...) zaopiekowali się jej rodzice. Jednakże po namowach męża i po tym jak obiecał on poprawę E. R. (1) po około dwóch tygodniach pobytu u rodziców wróciła do męża.

Bezpośrednio po powrocie do domu rodzinnego M. W. (1) zachowanie M. W. (1) wobec E. R. (1) zmieniło się, był czuły i opiekuńczy wobec żony. Jednocześnie wraz ze swoim ojcem namawiał E. R. (1) do zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej. Obiecywał w zamian za zawarcie takiej umowy opiekę nad jej rodzicami oraz, że w przyszłości jego ojciec przekaze własność swego gospodarstwa do majątku wspólnego M. W. (1) i E. R. (1). W dniu 22.02.2011 r. doszło do zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej wskazanej we wstępie. Po zawarciu tej umowy M. W. (1) ponownie zaczął źle traktować E. R. (1). Wyzywał ją słowami wulgarnymi, poniżał, krytykował, ograniczał kontakty z rodziną, domagał się rozliczeń finansowych, groził, że odbierze jej połowę majątku. Zarzucał jej, że za wolno chodzi, że do niczego się nie nadaje i nie ma wyglądu. Kiedy pod koniec marca 2011 r. E. R. (1) zaszła w ciążę, ale nie zwalniało jej to od ciężkiej pracy w gospodarstwie. Musiała nosić zwierzętom kosze z kukurydzą i wywozić taczka obornik. W dniu 6 maja 2011 r. E. R. (1) przeszła w szpitalu zabieg usunięcia martwej ciąży. Po około dwóch tygodniach od przeprowadzenia wskazanego zabiegu kiedy E. R. (1) i M. W. (1) wypędzali krowy na pastwisko wnioskodawca celowo doprowadził do upadku żony, po czym bił ją kijem i wyzywał. Po tym zdarzeniu musiała chodzić w odzieży niestosowanej do pory roku, która zakrywała powstałe zasinienia po uderzeniach. W czerwcu 2011 r. E. R. (1) ponownie zaszła w ciążę, ale wnioskodawca w dalszym ciągu nakazywał jej wykonywanie ciężkiej pracy w gospodarstwie swych rodziców. Odmawiał udzielania środków pieniężnych na badania lekarskie wizyty u lekarza niezbędne podczas ciąży. Relacje pomiędzy małżonkami pogorszyły się jeszcze bardziej od lipca 2011 r. kiedy to M. W. (1) i jego rodzice dowiedzieli się od notariusza o skutkach prawnych zastrzeżenia prawa dożywocie w umowie z 19.09.2008 r. M. W. (1) w nocy wypędzał żonę z domu, zmuszał do przebywania poza domem w zimne dni oraz nocą. Późnym latem 2011 r. brat E. R. (2) R., po przypadkowym spotkaniu z siostrą w W. Mazowieckiem, na jej prośbę, udał się do miejsca zamieszkania siostry by porozmawiać z M. W. (1) na temat jego nagannego zachowania wobec żony. Nie była to jednak konstruktywna rozmowa. M. W. (1) nadal źle traktował żonę, zagroził jej, że jak urodzi zdrowego syna, to jej go odbierze i E. R. (1) postanowiła wówczas uciec od męża. W dniu 20 grudnia 2011 r. kiedy miała umówioną wizytę u ginekologa skorzystała z telefonu nieznajomej kobiety i zadzwoniła do rodziców, aby ci ją odebrali. Od 20 grudnia 2011 r. zainteresowani żyją w rozłączeniu. Nieruchomość położoną w N. E. R. (1) oddała w posiadanie K. W.. Na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej nie istniał dochód z majątku wspólnego zainteresowanych.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem z dnia 25 października 2012 r. sygn. akt II K 99/12 powód został uznany za winnego w szczególności tego, że w okresie od października 2010 r. do 17 stycznia 2011 r. oraz od lutego 2011 r. do 20 grudnia 2011 r. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną i za to skazany został na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres czterech lat. Wyrokiem tym M. W. (1) został także skazany za to, że w dniu 23 grudnia 2011 r. w Banku Spółdzielczym w C. przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 5.500 zł wynikające z dopłat unijnych do prowadzonego wspólnego gospodarstwa czym działała na szkodę E. W. (2) (obecnie R.).

Wyrokiem z 22.10.2013 r. Sąd Okręgowy w Łomży, w sprawie I C 114/13, rozwiązał przez rozwód związek małżeński M. W. (1) z E. R. (1) z domu R., zawarty 09 października 2010 r. w W. w wpisany do księgi małżeństw w Urzędzie Stanu Cywilnego w K., pod numerem (...) z winy powoda M. W. (1). Wyrok uprawomocnił się z dniem 03.12.2013 r.

M. W. (1) ma 33 lata, ukończył studium rolnicze, mieszka w miejscowości K.-P. u swoich rodziców, którzy prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni około 30 ha. Utrzymuje się z wykonywania prac dorywczych, jego dochód to około 300-400 zł miesięcznie. Uiszcza alimenty w kwocie 350 zł miesięcznie. Z obecną partnerką ma dwoje dzieci. Pobiera świadczenie 500+. W okresie od 25.08.2009 r. do 02.09.2009 r. był hospitalizowany w Szpitalu Wojewódzkim w Ł. z rozpoznaniem kleszczowe zapalenie mózgu. Obecnie nie leczy się.

E. R. (1) ma 26 lat, ma wykształcenie średnie rolnicze. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami Z. E. i D. R., którzy obierają emerytury rolnicze po około 800 zł miesięcznie oraz córką E. W. (1) (ur. (...)). Pobiera alimenty w kwocie 350 zł miesięcznie. Wnioskowała o świadczenie 500+. Od 20 grudnia 2011 r. osiąga 300-400 zł miesięcznie z tytułu korzystania z nieruchomości wspólnej, która to kwotę wydatkuje na bieżące potrzeby związane z utrzymaniem.

Sąd Rejonowy uznał, że żądanie ustalenia, że umowa majątkowa małżeńska z 22 lutego 2011 r., zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. F. w Kancelarii Notarialnej w W. Mazowieckiem, Rep. A –Nr (...), jest nieważna nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazał, że nie zachodzą przesłanki z art. 58 § 2 k.c. iż przedmiotowa czynność mogła być uznana za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego.

Wskazał, iż przez zasady współżycia społecznego rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie aksjologiczne (cenne), a nie etyczne (prawne). Czynność prawna jest spreczna z zasadami współżycia społecznego wtedy, gdy jej treść pozostaje z nimi w kolizji, a kiedy ma to miejsce, to już jest sprawą oceny przez sąd ustalonego stanu faktycznego. Czynność prawna może być spreczna z zasadami współżycia społecznego pomimo jej formalnej zgodności z ustawą.

W rozpoznawanej sprawie sąd I instancji nie dopatrywał się sprzeczności umowy majątkowej małżeńskiej z 22.02.2011 r. z zasadami współżycia społecznego. Podał, że E. R. (1) przedmiotową umowę zawarła dobrowolnie. Wskazała ona iż uwierzyła w zapewnienia ówczesnego męża, iż będą opiekować się jej rodzicami (przygotowywać im opał, wozić do lekarzy), a w przyszłości jej ówczesni teściowie prześlą własność swego gospodarstwa na swego syna M. W. (1) i jego żonę E. i na tej podstawie podjęła decyzję „dopisania męża” do jej ziemi. E. R. (1) miała wtedy 20 lat, zawarła związek małżeński zaraz po ukończeniu szkoły średniej. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego E. R. (1) zawierając związek małżeński darzyła swego męża uczuciem, zawsze chciała mieć kochającą rodzinę, wyniosła dobre wspomnienia z dzieciństwa. W ocenie Sądu decyzja o rozszerzeniu wspólności majątkowej małżeńskiej została podjęta przez E. R. (1) dla dobra założonej rodziny. Po ślubie zamieszkała ona w domu rodzinnym M. W. (1), związała swe życie zawodowe z pracą na roli i jak podaje lubiła swoją pracę. Jej celem było wspólne prowadzenie z ówczesnym mężem darowanego jej wcześniej przez rodziców gospodarstwa, jego rozwijanie i wspólne życie. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania, iż cel zawarcia przedmiotowej umowy przez M. W. (1) był czysto ekonomiczny, co samo w sobie nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Jak wynika z wiarygodnych zeznań E. R. (1), a także opinii biegłego psychologa (k. 75-77 akr SO w Łomży sygn. I C 114/13) M. W. (1) pozostawał pod silnym wpływem swej rodziny generacyjnej, dla której dobra materialne stanowiły wartości najważniejsze. Zawarcie umowy nie stanowiło jednak naruszenia wskazywanych zasad równości stron, swobody podejmowanych decyzji. E. R. (1), dobrowolnie zawarła tę umowę. Żądanie przez nią ustalenia nieważności umowy w istocie opiera się na podstawie oceny negatywnych zachowań M. W. (1) wobec niej. Jednakże w ocenie Sądu zachowania te nie powodują nieważności umowy majątkowej małżeńskiej z 22.02.2011 r.

Sprzeczne z zasadami współżycia społecznego są te czynności prawne, w wyniku których powstaje obowiązek lub uprawnienie do postępowania zakazanego przez normę moralną, czy też takie, które służą osiągnięciu stanu rzeczy podlegającego negatywnej ocenie moralnej. Zawarcie przedmiotowej umowy takich cech nie nosiło. Negatywne zachowania M. W. (1) wobec E. R. (1) miały miejsce także przed zawarciem umowy z 22.02.2011 r. Po zawarciu tejże umowy zachowania te również miały miejsce, a nasiliły się kiedy M. W. (1) dowiedział się, iż prawo dożywocia Z. E. i D. małżonków R. może być przeszkodą do zawarcia umowy sprzedaży, tym niemniej okoliczność ta w chwili zawierania umowy (...).02.2011 r. nie była mu znana (w ocenie Sądu M. W. (1) wiedział, iż jest zastrzeżone prawo dożywocia,

jednak nie znalazł konsekwencji powyższego). Podnoszone zatem przez E. R. (1) naruszenie zasad współżycia społecznego – to jest zasad lojalności i uczciwości, poszanowania praw małżonka, uczciwego postępowania wobec innych osób i nie podejmowania działań krzywdzących, szczególnie wobec osób słabszych, zasady sprawiedliwości i słuszności; zasad wynikających z obowiązków i więzi rodzinnych, w szczególności równych praw i obowiązków małżonków, lojalności małżeńskiej, równego wkładu wysiłków i starań w podstawy bytu związku małżeńskiego oraz równomiernego rozkładu uprawnień i obowiązków, korzyści i ciężarów - nie wynikało z treści czynności prawnej, nie doprowadziło do ich naruszenia zawarcie przedmiotowej umowy, dlatego w ocenie Sądu nie zachodzi w niniejszej sprawie nieważność na podstawie art. 58 par. 2 k.c.

Biorąc pod uwagę powyższe sąd I instancji uznał, iż nieruchomości położona w obrębie Numer (...) N., gmina S., powiat (...), składająca się z działek oznaczonych numerami: (...) (o powierzchni 0.0370 ha); 18 (o powierzchni 0.1710 ha), (...) (o powierzchni 0.4080 ha), (...) (o powierzchni 0.6040 ha), (...) (o powierzchni 0.4190 ha), (...) (o powierzchni 0.5900 ha), (...) (o powierzchni 3.4240 ha), dla której Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą numer (...) wchodzi w skład majątku wspólnego M. W. (1) i E. R. (1).

Odnosząc się zaś do rozliczenia zgłoszonego składnika majątku wspólnego w postaci dochodu z majątku wspólnego za cały okres trwania wspólności ustawowej małżeńskiej tj. za trzy lata, Sąd Rejonowy uznał je za niezasadne.

Wskazał, iż do 20.12.2011 r. M. W. (1) i E. R. (1) wspólnie pracowali na przedmiotowej nieruchomości oraz wspólnie dysponowali pożytkami, co przyznał M. W. (1). Nadto Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem II Wydział Karny wyrokiem z 25 października 2012 r. skazał M. W. (1) za to, że w dniu 23 grudnia 2011 r. w Banku Spółdzielczym w C. przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 5500 zł wynikające z dopłat unijnych do prowadzonego wspólnie gospodarstwa czy działała na szkodę E. W. (2) (obecnie R.).

Oceniając zgłoszony wniosek w pozostałym zakresie Sąd Rejonowy miał na uwadze, że zgodnie z art. 31 k.r.io. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Do majątku wspólnego należą w szczególności: pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków, środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków. Sąd ustala skład majątku wspólnego według stanu z chwili ustania wspólności małżeńskiej, zaś jego wartość według cen z chwili dokonywania podziału. Rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast podziałowi podlega stan czynny masy majątkowej w chwili dokonywania podziału. Przy jego dokonywaniu nie uwzględnia się tych wspólnych składników majątkowych, które w czasie trwania wspólności ustawowej lub po jej ustaniu zostały zużyte zgodnie z prawem, natomiast uwzględnia się, ale tylko w ramach rozliczeń, tj. rachunkowo, składniki majątkowe, które zostały bezprawnie zbyte, zniszczone, zużyte lub roztrwonione przez jedno z małżonków. W tym wypadku, przy podziale majątku wspólnego ich wartość podlega zaliczeniu na poczet udziału przypadającego drugiemu małżonkowi. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zostało wykazane, iż na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej zainteresowanych istniał dochód z ich majątku wspólnego. Faktem jest, iż po 20 grudnia 2011 r. na wspólnej nieruchomości działalność rolniczą prowadziła E. R. (1), która oddała przedmiotową nieruchomość w posiadanie K. W., z którym jak to określiła „ma rozliczenie”. Jak zeznała nieruchomość oddała w dzierżawę K. W., gdyż nie miała sprzętu rolniczego do jej uprawy. Z K. W. ma rozliczenie tj. sama pobiera płatności go gruntów, a za środki te kupuje środki ochrony roślin, środki do polepszenia jakości gleby (nawozy) oraz paliwo. K. W. swoim sprzętem uprawia tę ziemię. W zamian zbiera plony. Po zbiorze plonów dokonuje rozliczenia z E. R. (1), której wypłaca z tytułu dzierżawy 300-400 zł w przeliczeniu na miesiąc. Pieniądze te E. R. (1) przeznacza na utrzymanie. Sąd Rejonowy podzielił zeznania, iż prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami, którzy pobierają emerytury w wysokości po około 800 zł oraz małoletnią córką w wieku 4 lat, na rzecz której uczestniczka pobiera alimenty w wysokości 350 zł miesięcznie oraz wystąpiła o świadczenie 500+. E. R. (1) zajmuje się dzieckiem i dorywczo wykonuje usługi jako

kelnerka. Środki, które otrzymuje wydatkowane są na utrzymanie, w tym opłatę rachunków, zapłatę za opał, zakup leków, paliwa, wyżywienia, środków czystości.

Wartość rynkowa nieruchomości stanowiącej składnik majątku wspólnego zainteresowanych została ustalona przez biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, nie była kwestionowana przez zainteresowanych.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak punkcie III. postanowienia.

Uczestniczka E. R. (1) jako wniosek ewentualny (w przypadku gdyby Sąd nie uznał umowy majątkowej małżeńskiej za nieważną na podstawie art. 58 par. 2 k.c.) wносиła o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym i ustalenie, że udział uczestniczki E. R. (1) w majątku wspólnym wynosi 100%, zaś wnioskodawcy M. W. (1) 0%.

Zgodnie z art. 43 par. 2 krio z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Dla ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym konieczne jest zatem łączne spełnienie dwóch przesłanek tj. ważne powody oraz różny stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego (postanowienie SN z dnia 21 listopada 2002 r., III CKN 1018/00, LEX nr 77054).

W ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie pełnione zostały obie wskazane powyżej przesłanki.

Przy ocenie istnienia ważnych powodów sąd miał na względzie całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków wobec rodziny, którą przez swój związek założyli. Małżeństwo E. R. (1) i M. W. (1) zostało rozwiązane przez rozwód z winy M. W. (1). Jakkolwiek obciążająca jedno z małżonków wina rozkładu pożycia małżeńskiego, stwierdzona w wyroku rozwodowym nie przesądza o istnieniu ważnych powodów (por. postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2000 r., III CKN 455/00, LEX nr 1221130), to jednak nie może być całkowicie pominięta w ocenie ważnych powodów. Oceniają całokształt okoliczności sprawy stwierdzić należy, iż postępowanie M. W. (1) w czasie wspólnego życia z E. R. (1), w tym znęcanie się nad nią fizyczne i psychiczne, stanowi ważne powody, o których mówi art. 43 par. 2 krio. Dostrzec także należy, iż od 20 grudnia 2011 r., a zatem zaledwie 14 miesięcy po zawarciu związku małżeńskiego zainteresowani, aż do ustania wspólności majątkowej małżeńskiej z dniem 03 grudnia 2013 r. pozostawali w faktycznej separacji, co również stanowi ważny powód ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym.

W ocenie Sądu M. W. (1) i E. R. (1) również w różnym stopniu przyczynili się do powstania majątku wspólnego. Jedyny składnik tego majątku tj. nieruchomość położona we wsi N., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer (...), to majątek, który wniosła E. R. (1), a który wszedł do majątku wspólnego na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej z 22.02.2011 r. Do 20 grudnia 2011 r. tj. do dnia kiedy E. R. (1) odeszła od męża, zainteresowani wspólnie pracowali na tej nieruchomości oraz wspólnie dążyli do przysporzenia w ich majątku z tytułu pracy na tej nieruchomości. Nie kwestionowane w sprawie było, iż M. W. (1) razem z ówczesną żoną jeździli na tę nieruchomość, zbierali siano, dysponowali plonami. Jakkolwiek zatem E. R. (1) wniosła przedmiotową nieruchomość do majątku wspólnego, to M. W. (1) stosownie do swych sił i możliwości przyczyniał się do powiększenia majątku wspólnego przez pracę na wspólnej nieruchomości do czasu faktycznej separacji zainteresowanych. Po 20 grudnia 2011 r. M. W. (1) w żaden sposób nie przyczyniał się do powstania majątku wspólnego. Jak zeznał, z uwagi, iż nieruchomość nie była podzielona na chciał tam wchodzić w żaden sposób, nie podejmował jednak nawet prób by korzystać z tej ziemi. Wskazane okoliczności w ocenie Sądu wskazują, iż udział w majątku wspólnym E. R. (1) wynosi 95%, zaś M. W. (1) 5 %.

W ocenie Sądu Rejonowego nie zasługiwało na uwzględnienie żądanie pozbawienia M. W. (1) udziału w majątku wspólnym. Art. 43 § 2 k.r.o. nie wyłącza wprawdzie możliwości pozbawienia małżonka całego udziału w majątku wspólnym, jednakże rozstrzygnięcie takie może zapaść tylko w sytuacjach wyjątkowych (por. postanowienie SN z dnia 3 grudnia 1968 r., sygnatura akt III CRN 100/68). Ocena zaś stopnia przyczynienia się do powstania majątku wspólnego nie może mieć charakteru czysto rachunkowego. Trafnie podnosi się w piśmiennictwie, że przesłanka "przyczynienia się" dotyczy stanu rzeczy, a nie kwalifikacji zachowań małżonka.

Sąd I instancji, biorąc pod uwagę zgodne wnioski zainteresowanych co do sposobu podziału, jak również fakt, iż na nieruchomości będącej przedmiotem postępowania zamieszkuje uczestniczka i tu jest jej centrum życiowe oraz to, że wnioskodawca ma zapewnione warunki mieszkaniowe oraz ma centrum życiowe w innej miejscowości – dokonał podziału majątku wspólnego zainteresowanych w ten sposób, że prawo własności nieruchomości położonej w obrębie Numer (...) N., gmina S., powiat (...), składającej się z działek oznaczonych numerami:(...) (o powierzchni 0.0370 ha); (...)(o powierzchni 0.1710 ha), (...)(o powierzchni 0.4080 ha), (...) (o powierzchni 0.6040 ha), (...) (o powierzchni 0.4190 ha), (...) (o powierzchni 0.5900 ha), (...) (o powierzchni 3.4240 ha), dla której Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą numer (...), przyznał uczestniczce E. R. (1), córce Z. E. i D. (pkt V postanowienia).

Wobec ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym (95% E. R. (1) i 5% M. W. (1) - pkt IV postanowienia) E. R. (1) obciąża obowiązek spłaty M. W. (1) w wysokości 19.708,45 zł (5% z 394.169 zł).

Zgodnie z art. 212 § 3 k.c. w zw. z art. 567 §3 w zw. z art. 688 k.p.c. Sąd biorąc pod uwagę sytuację osobistą i materialną zainteresowanych zasądzoną od E. R. (1) na rzecz M. W. (1) rozłożył na raty. W szczególności Sąd wziął pod uwagę okoliczność, iż zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka mają stosunkowo niewielki dochód. Sytuacja majątkowa zainteresowanych jest więc trudna. Sąd miał również na względzie, iż niniejszą sprawę zainicjował wnioskodawca M. W. (1) 14.01.2016 r. Biorąc pod uwagę zgłoszone przez uczestniczkę postępowania wnioski jak też fakt, iż osiąga niewielki dochód trudno uznać iż mała możliwość przygotować się do ewentualnej spłaty w trakcie trwania postępowania. Jakkolwiek wnioskodawca przedstawił dokument na okoliczność swego stanu zdrowia, to dostrzec należy, iż brak jest jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego okoliczność leczenia aktualnie. Dostrzec też trzeba, iż wniosek o podział majątku wspólnego wnioskodawca złożył po upływie ponad 2 lat od ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, nie stanowiła zatem dla niego sprawy pilnej, co przemawia w ocenie Sądu, iż rozłożenie na raty zasądzonej spłaty na rzecz wnioskodawcy nie narusza jego interesów. W ocenie Sądu wskazany sposób płatności umożliwi uczestniczce zdobycie środków na spłatę wnioskodawcy, zaś wnioskodawcy zapewni uzyskanie tejże spłaty.

O kosztach rozstrzygnięto na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. Stopień zainteresowania w niniejszej sprawie wyznacza wysokość udziału w majątku wspólnym. W sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (por. uzasadnienie do postanowienia Sądu Najwyższego z 19.11.2010 r. III CZ 47/10, LEX nr 970082, postanowienia Sądu Najwyższego z 23.10.2013 r., IV CZ 74/13, LEX nr 1388478).

Apelacje od powyższego postanowienia złożyli zainteresowani

Wnioskodawca M. W. (1) zaskarżył orzeczenie w części, tj. w zakresie punktu IV, VI, VII i IX, zarzucając mu:

1.naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

a) art. 43 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (k.r.o.) poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że w niniejszej sprawie zaistniały ważne powody, o których mowa w tym przepisie, czego skutkiem było ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym w sytuacji, gdy Sąd I instancji nie uwzględnił żądania uczestniczki dotyczącego ustalenia umowy majątkowej małżeńskiej za nieważną na podstawie art. 58 § 2 Kodeksu cywilnego. Konsekwencją ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym jest wysokość spłaty obciążającej uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy wynosząca jedynie 5% wartości przedmiotu postępowania.

b) art. 212 § 3 Kodeksu cywilnego (k.c.) poprzez rozłożenie spłaty na 4 raty z jednoczesnym rozciągnięciem spłaty w czasie, tj. do dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia. co godzi w interes ekonomiczny wnioskodawcy i pozbawia go realnej możliwość skorzystania z kwoty zasądzonej przez Sąd.

2. naruszenie przepisów postępowania, tj.

a) art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie i uznanie za wiarygodne zeznań powołanych przez uczestniczkę świadków w sytuacji, gdy nie byli oni obecni przy zarzucanych wnioskodawcy zachowaniach, a znali je jedynie od uczestniczki postępowania, a także poprzez nieuwzględnienie dowodów załączonych przez wnioskodawcę na okoliczność manipulacji stosowanej przez uczestniczkę zawartej w wiadomościach tekstowych wystosowanych do wnioskodawcy w okresie przed uznaniem go za winnego w sprawie o znęcanie się, tj. o treści przepiszesz, ja wycofam sprawę i będzie jak było (...)", oraz przeróbmy akt i wycofam sprawę (...)". a ponadto dokonanie nielogicznej i niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego gdzie z jednej strony Sąd ustalił, iż Wnioskodawca pracował na nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego i przyczynił się do powiększania majątku wspólnego a z drugiej strony przyjął zupełnie dowolnie, iż udział Wnioskodawcy w majątku wspólnym wynosi jedynie 5 %,

b) art. 520 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) poprzez obciążenie wnioskodawcy kwotą 4.149,12 zł. a uczestniczki - kwotą 218.37 zł. W ocenie wnioskodawcy wydatki powinny zostać rozdzielone po połowie.

Wskazując na powyższe wniosł o: zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy w zaskarżonej części poprzez: ustalenie, iż udziały Stron w ich majątku wspólnym są równe oraz o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy połowy kwoty równowartości majątku wspólnego ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego.

Uczestniczka postępowania zaskarżyła orzeczenie w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1/ art.58 par.2 k. c ,w zw. z art.23 KRiOP w zw. z art. 618 par.2 k.p.c. w zw. z art.688 k. p. c .i art.567 par.3 k.p.c. przez:

błędną jego wykładnię i niewłaściwe niezastosowanie powyższych przepisów w okolicznościach przedmiotowej sprawy ,tj.

a/ przez wykładnię(pomimo podkreślenia braku możliwości skatalogowania umów nieważnych z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego) sprowadzającą się jedynie do dokonanej przez Sąd I Instancji ,uogólnionej oceny charakteru umowy i jej celu oraz rozumianej w sposób uogólniony cechy dobrowolności jej zawarcia , podczas gdy wymaganie zgodności czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego jest zawsze zagadnieniem kontekstu faktycznego , tj. okoliczności danego przypadku (jak trafnie i aktualnie po dzień dzisiejszy podniósł to SN w uzasadnieniu uchwały z dnia 29.09.1987 r ,111 CZP 51/87),

b/ przez dokonanie uogólnionej oceny charakteru ,celu i okoliczności zawarcia umowy, z pominięciem przy dokonanej ocenie prawnej jej ważności okoliczności konkretnego przypadku prowadzących do zawarcia jednostronnie niekorzystnej w tych okolicznościach dla uczestniczki umowy rozszerzenia wspólności małżeńskiej majątkowej

c/przez niezastosowanie powyższych przepisów w sytuacji ,gdym w chwili zawierania jednostronnie niekorzystnej umowy rozszerzenia wspólności małżeńskiej majątkowej ,na mocy której M. W. (1) sam nie przenosząc żadnych praw, które by już istniały na uczestniczkę, stał się współwłaścicielem posiadanego przez uczestniczkę przed ślubem majątku:

- E. R. (1), młoda ,zaledwie 20 letnia, dopiero po ukończeniu szkoły średniej, bez żadnego doświadczenia życiowego dziewczyna, funkcjonowała już, jako ofiara drastycznej przemocy fizycznej i psychicznej swojego 27 letniego, dojrzałego i bogatszego w doświadczenie życiowe małżonka (była poniżana i upokarzana, wyzywana, popychana i bita, pomimo pracy ponad siły ograniczano jej dostęp do pożywienia i wydzielano pieniądze w sposób nie dający możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb, pozbawiona była opieki i troski małżonka w chwili choroby), co w

sposób istotny ograniczało jej jedynie formalnie i pozornie istniejąca swobodę podejmowania decyzji .a do takiego ukształtowania stosunku umownego doszło przy świadomym wykorzystaniu przez M. W. (1) swojej silniejszej pozycji, mającej swe źródło w stosunkach rodzinnych dążącego jedynie do pozyskania majątku jaki miała przed ślubem żona i przekazywania pozyskanych z niego korzyści do majątku swoich rodziców ,zaś uczestniczka działała pod presją faktycznej przewagi „ kontrahenta” , w nadziei na polepszenie swojego bytu w rodzinie ,w której funkcjonowała i w nadziei na uzdrowienie oraz doprowadzenie do normalności stosunków rodzinnych, spełnienia marzenia o kochającej rodzinie / vide uzasadnienie wyroku SN w sprawie IV CSK 478/07)

- w małżeństwie M. W. (1) i E. R. (1) ,zarówno od chwili jego zawarcia do sporządzenia umowy rozszerzającej wspólność Jak po zawarciu umowy brak było po obu stronach równowagi praw i obowiązków oraz równomiernego wkładu uczuć, wysiłków, trosk i starań dla dobra rodziny, która strony założyły oraz równomiernego uczestniczenia w efektach starań i pracy małżonków, (tj. E. W. (2) wniosła miłość, ufność, osobistą pracę ponad siły, a w końcowym efekcie majątek, nie otrzymując w zamian nic pozytywnego, ani uczucia, ani wdzięczności, ani wsparcia ,ani równomiernego uczestniczenia w wypracowanych wartościach materialnych, zaś M. W. (1) nie wniósł nic pozytywnego, ani miłości, ani szacunku ,ani wsparcia, ani lojalności i równomiernego wkładu pracy i wysiłku w codziennych pracach na gospodarstwie jego rodziców oraz wniesionym przez uczestniczkę, ani też majątku)

d/ przez nietrafne uznanie, że postępowanie jednego z małżonków ,kierującego się jedynie względami czysto ekonomicznymi wobec drugiego z nich, celem pozyskania od niego majątku , w sytuacji już złego jego traktowania oraz oszukańczych i niełojalnych obietnic poprawy postępowania , w kontekście nie obrotu gospodarczego, ale praw i obowiązków małżonków wynikających z art.23 KRiOP i fundamentów małżeństwa, którymi są przede wszystkim pozytywny stosunek uczuciowy ,szacunek, zaufanie, szczerłość, lojalność, wyrozumiałość, respektowanie osobistych właściwości współmałżonka, uwzględnienie jego osobistych potrzeb i gotowość do ustępstw i kompromisów, wspólne i równe prawa i obowiązki nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a osiągnięty w wyniku tych czysto ekonomicznych zabiegów stan rzeczy w postaci pozyskania majątku od małżonka dotychczas źle traktowanego z zaniechaniem wdzięczności nie podlega negatywnej ocenie moralnej

2/ art. 43 par.2 i 3 KRiOP przez :

a/ nietrafne uznanie ,że w stanie faktycznym sprawy, w którym wnioskodawca nie wniósł do zawartego związku małżeńskiego funkcjonującego patologicznie z krzywdą jedynie uczestniczki, faktycznie zaledwie przez rok, a formalnie przez 3 lata żadnych pozytywnych wartości niematerialnych i materialnych ,zaś uczestniczka zarówno pozytywne wartości niematerialne i materialne, a świadczona praca w majątku rodziców wnioskodawcy i majątku wspólnym stron przynosiła wymierne i rzeczywiste korzyści jedynie wnioskodawcy i jego rodzicom ,do których zwożono plony także z gospodarstwa stron i którzy korzystali z uzyskanych dochodów ,bez możliwości nie tylko samodzielnego i równego korzystania przez uczestniczkę z tych korzyści ,ale choćby na poziomie minimum jej osobistych potrzeb ,z obciążeniem jej rodziców kosztami uzyskiwania tych korzyści w postaci opłacania KRUS za oboje małżonków oraz kosztami leczenia uczestniczki i zaspokajania jej osobistych potrzeb, nie zachodzi wyjątkowy przypadek uzasadniający w świetle zasad współżycia społecznego ustalenie udziałów stron w stosunku - wnioskodawcy 0 % ,uczestniczki 100 %,a zatem pozbawienia wnioskodawcy udziału w istniejącym i podlegającym podziałowi majątku wspólnym, do którego powstania w ogóle się nie przyczynił, na którą to możliwość wskazywał SN w postanowieniu z dnia 22.09.1997 roku II CKN 306/97

b/ nietrafne uznanie, że całokształt postępowania wnioskodawcy w trakcie funkcjonowania związku małżeńskiego stron uzasadnia ustalenie jego udziału w majątku wspólnym na poziomie 5 % z uwagi na jego pracę we wspólnym gospodarstwie i rzekome wspólne dążenie z uczestniczką do przysporzenia w ich majątku oraz wspólne korzystanie z plonów ,podczas gdy praca ta, w rzeczywistości przysparzała korzyści wnioskodawcy i jego rodzicom, do których zwożono plony, a z których to korzyści nie mogła swobodnie korzystać uczestniczka ,która nie miała środków na zaspokajanie swoich osobistych potrzeb, poza wydzielanym i wypominanym wyżywieniem za pracę świadczoną w gospodarstwie rodziców wnioskodawcy ,a w skrajnej sytuacji zmuszona była do sprzedaży pierścionka celem uzyskania środków na zakup leków niezbędnych w ciąży, natomiast kosztami pracy stron w ich gospodarstwie

obciążeniu byli rodzice uczestniczki opłacający za strony składki KRUS ,a nadto uczestniczka była ofiarą przemocy psychicznej i fizycznej ze strony męża przez cały czas od chwili zawarcia małżeństwa do chwili ucieczki od znęcającego się małżonka , a zatem względy natury etycznej sprawiały ,że w danych okolicznościach przyznanie wnioskodawcy jakichkolwiek korzyści z majątku do którego powstania w ogóle się nie przyczynił ,przy jednoczesnym pozyskaniu z niego jedynie dla siebie korzyści z okresu wspólnej pracy oraz naruszaniu przez niego obowiązków wobec rodziny pozostawałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego

II. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego przez nietrafne przyjęcie :

-że wnioskodawca pracując w gospodarstwie stron wywodzącym się z majątku osobistego wnioskodawczyni wspólnie z uczestniczką dążył do przysporzenia w ich majątku z tytułu pracy na wspólnej nieruchomości i strony wspólnie dysponowały plonami, podczas gdy plony z majątku wspólnego powstałego na skutek umowy rozszerzającej wspólność małżeńską majątkową zwożone były do gospodarstwa rodziców wnioskodawcy i to wnioskodawca wraz ze swoimi rodzicami dysponowali korzyściami, do których dostępu nie miała uczestniczka, otrzymująca jedynie wypominane wyżywienie skutkujące uczuciem głodu za swoją pracę ponad siły w gospodarstwie rodziców wnioskodawcy i na bilety autobusowe podczas wyjazdów do lekarza, bez możliwości uzyskania środków na leki i osobiste potrzeby, co finansowali jej rodzice, a w skrajnym przypadku kupno leków zostało sfinansowane ze sprzedaży pierścionka

-że wnioskodawca pracując na wspólnym gospodarstwie i pozyskując z niego korzyści działał dla dobra rodziny, którą przez swój związek założył, a nie wyłącznie dla własnych korzyści materialnych

3/ naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie:

a/ art.233 k. p. c przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i wynikających z niego okoliczności konkretnego przypadku rozpoznawanego w przedmiotowej sprawie ,a mianowicie:

- całości dokumentacji zawartej w aktach sprawy II K 99/12 Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem ,w tym prawomocnego wyroku karnego skazującego oraz poczynionych ustaleń faktycznych znajdujących odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku .opinii biegłej z zakresu psychologii dotyczącej E. R. (1) i jej funkcjonowania w roli ofiary przemocy , nie wyłączając dokumentów w postaci protokołów zeznań pochodzących od stron i świadków składanych na bieżąco i w bliskości czasowej od opisywanych zdarzeń

-zeznań i wyjaśnień stron ,zeznań świadków składanych w toku niniejszego postępowania

-całości dokumentacji zawartej w aktach sprawy I C 114/13 Sądu Okręgowego w Łomży ,w tym prawomocnego wyroku rozwiązującego związek małżeński stron wraz z jego uzasadnieniem odzwierciedlającym ustalenia faktyczne, opinii biegłych z RODK, protokołów zeznań świadków i stron

b/ art. 520 par.2 i 3 k.p.c. w zw. z art.13 par.2 k.p.c. i art.98 par.1,2 i 3 k.p.c. przez

-nietrafne uznanie, wbrew trafnie przywołanemu orzecznictwu Sądu Najwyższego, ale dla różnych sytuacji procesowych i różnych składanych w toku postępowania wniosków ,że w każdym przypadku rozpoznawania spraw o podział majątku wspólnego i zgłaszanych w tego rodzaju postępowaniu, wnioskach, generalnie i niezależnie od wniosków stron, nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 par. 2 i 3 k.p.c. i nietrafne nie zastosowanie do całości kosztów postępowania o składnikach wymienionych w art. 98 par. 1, 2 i 3 normy art. 520 par. 2 i 3 k.p.c.

- nieuwzględnienie w rozliczeniu kosztów postępowania stosowanie do ustalonych udziałów kosztów zastępstwa procesowego, które są składnikami kosztów postępowania.

Wskazując na powyższe wniosła o:

1/ o zmianę zaskarżonego postanowienia przez :

a/ ustalenie, że zawarta w dniu 22 lutego 2011 roku między E. R. (1) (poprzednio W.) a M. W. (1) przed notariuszem M. F. prowadząca Kancelarie Notarialną w W. Mazowieckiem przy ul. (...) ,za nr aktu notarialnego Rep. A. nr (...)umowa małżeńska majątkowa rozszerzająca obowiązującą ich wspólność małżeńską majątkową na majątek nabyty odpłatnie bądź nieodpłatnie przed zawarciem małżeństwa, jak i w czasie trwania związku małżeńskiego przez któregokolwiek z nich do dnia 22.02.2011 roku jest nieważna wobec jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art.58 par.2 k.c) i oddalenie wniosku o podział majątku dorobkowego oraz zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję ,w tym kosztów zastępstwa procesowego

ewentualnie

b/ przez ustalenie ,że udziały małżonków w majątku wspólnym wynoszą : wnioskodawcy M. W. (1) o %,uczestniczki E. R. (1) 100 % i oddalenie wniosku o podział majątku dorobkowego oraz zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję ,w tym kosztów zastępstwa procesowego

ewentualnie

2/ o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Obie apelacje nie zasługują na uwzględnienie. Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, który sąd odwoławczy przyjmuje za własny bez konieczności jego uzupełniania. Również dokonana wykładnia prawa materialnego oraz ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego w całości zasługuje na akceptację. Uzasadnienie postanowienia zawiera szczegółową analizę dowodów zebranych w sprawie, wskazuje, którym daje wiarę, a którym odmawia waloru wiarygodności. Nie można zatem mówić o naruszeniu przepisów postępowania cywilnego w szczególności art. 233§1 kpc, albowiem została dokonana prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego, która oparta jest przede wszystkim na szczegółowej analizie osobowych źródeł dowodowych, jak i dokumentów zebranych w niniejszym postępowaniu , a także w dołączonych postępowaniach /karnym toczącym się przeciwko M. W. (2), jak i sprawie rozwodowej/ Należy podkreślić, że uzasadnienie postanowienia jest bardzo szczegółowe, logiczne, nie można się w nim dopatrzyć żadnych wewnętrznych sprzeczności, w związku z tym, zarzut dowolnej oceny dowodów nie może zasługiwać na uwzględnienie. Obie apelacje w tej części nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ nie wskazują żadnych nowych okoliczności , które mogłyby skutkować zmianą rozstrzygnięcia, stanowią jedynie polemikę ze stanowiskiem zaprezentowanym przez sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia.

Co do naruszenia prawa materialnego – art. 43§2i3 krio, zarzuconego przez zarówno wnioskodawcę, jak i uczestniczkę postępowania, również nie zasługuje on na uwzględnienie.

Jak wynika z Komentarza do art. 43 kro pod redakcją K. P. przyczynienie się do powstania majątku wspólnego rozumie się całokształt starań każdego z małżonków o założoną przez nich rodzinę i zaspokojenie jej potrzeb, a więc nie tylko wysokość zarobków czy innych dochodów osiąganych przez każdego z nich, lecz także i to, jaki użytek czynią oni z tych dochodów, czy gospodarują nimi należycie i nie trwonią ich w sposób lekkomyślny Poza tym o stopniu przyczynienia się każdego z małżonków świadczą nie tylko osiągnięcia czysto ekonomiczne, lecz także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (art. 47 § 2). Tak więc w sytuacji, często występującej w należycie funkcjonującej rodzinie, gdy jeden z małżonków oddawał się pracy zarobkowej i staraniom o powstanie lub powiększenie majątku wspólnego, drugi zaś poświęcał swój czas wychowaniu dzieci i prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego, odciążając w ten sposób współmałżonka i ułatwiając mu osiągnięcie dochodów, najczęściej uzasadnione okaże się przekonanie, iż małżonkowie w równej mierze przyczynili się do powstania majątku wspólnego i że już z tego względu nie wchodzi w rachubę możliwość ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Do oceny zatem stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego nie mają przesądzającego znaczenia wyliczenia czysto rachunkowe. Przy ustalaniu stopnia przyczynienia

się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego bierze się pod uwagę także przedmioty majątkowe, nabyte przez jednego z nich przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, które z woli spadkodawcy lub darczyńcy weszły do majątku wspólnego. Dalszą konieczną przesłanką dopuszczalności ustalenia nierównych udziałów proporcjonalnie do stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego jest wykazanie, że za takim rozstrzygnięciem przemawiają ważne powody, oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego, tzn. że otrzymanie przez jednego z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do której powstania on się nie przyczynił, pozostawałoby w sprzeczności z tymi zasadami. Ważnym powodem odstąpienia od zasady równych udziałów może być w szczególności naganne postępowanie małżonka, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównych udziałów, polegające na tym, że w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynił się on do powstania majątku wspólnego stosownie do swych sił i możliwości zarobkowych (zob. post. SN z 26.11.1973 r., III CRN 227/73, OSN 1974, Nr 11, poz. 189). Najczęściej sytuacja taka istnieje w wypadku porzucenia przez małżonka rodziny, zdarza się jednak, że także przy wspólnym pożyciu małżonków jeden z nich w sposób naganny, zaniedbując swe obowiązki względem rodziny, nie przyczynia się do powstania majątku wspólnego”.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko sąd I instancji, który w sposób nie budzący wątpliwości wskazał, na zaistnienie przesłanek ustalenia nierównych udziałów do przyczynienia się do powstania majątku wspólnego na poziomie 95 % w stosunku do uczestniczki i 5 % co do wnioskodawcy. Uczestniczka podczas trwania małżeństwa rozszerzyła wspólność o majątek w postaci nieruchomości, wyczerpującą w całości przedmiot nieniejszego postępowania. Jedynie przez krótki okres czasu- kilku miesięcy, wnioskodawca pracował na przedmiotowym gospodarstwie, a następnie z uwagi na jego negatywne zachowania w stosunku do uczestniczki, odstąpił od czynności na tym gospodarstwie i nie przyczynił się w żadnym stopniu do jego rozwoju. Słusznie zatem sąd I instancji przyjął, że można wnioskodawcy przypisać jedynie 5 %, biorąc pod uwagę czas jego pracy, przyczynienia się do powstania majątku wspólnego. Przedstawioną w uzasadnieniu postanowienia argumentację przez Sąd Rejonowy należy w pełni podzielić. Wskazał on na fakt prawomocnego skazania M. W. (2) przez Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem w sprawie II K 99/12 za przestępstwo znęcania się nad żoną oraz przywłaszczenia pieniędzy wynikające z dopłat na przedmiotowe gospodarstwo, a także zeznań świadków co do sposobu traktowania uczestniczki w czasie trwania małżeństwa. Te okoliczności powodują, iż Sąd Okręgowy w Łomży uznał rozstrzygnięcie w tej kwestii za prawidłowe.

Sąd odwoławczy nie podzielił zarzutu uczestniczki najdalej idącego, a mianowicie co do naruszenia przez sąd I instancji naruszenia art. 58§2kc w zw. z art. 23 krip, 618kpc w zw. z art. 688kpc i art 567§3kpc , poprzez błędne przyjęcie, że zawarta w dniu 22 lutego 2011 roku między E. R. (1) (poprzednio W.) a M. W. (1) przed notariuszem M. F. prowadząca Kancelarie Notarialną w W. Mazowieckiem przy ul. (...) ,za nr aktu notarialnego Rep. A. nr 412/2011 umowa małżeńska majątkowa rozszerzająca obowiązującą ich wspólność małżeńską majątkową na majątek nabyty odpłatnie bądź nieodpłatnie przed zawarciem małżeństwa, jak i w czasie trwania związku małżeńskiego przez któregośkolwiek z nich do dnia 22.02.2011 roku jest nieważna wobec jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art.58 par.2 k.c).

W świetle zebranego materiału dowodowego nie zachodzą okoliczności skutkujące uznania umowy z dnia 22 lutego 2011r. za nieważną. Sąd I instancji w swoich szerokich rozważaniach wskazał przesłanki i okoliczności zawarcia przez strony przedmiotowej umowy. Intencją E. R. (1) było wspólne prowadzenie z ówczesnym mężem darowanego jej wcześniej przez rodziców gospodarstwa, jego rozwijanie i dalsze tam życie. Uczestniczka nie działała pod wpływem groźby ze strony męża, uczyniła to dobrowolnie, znając realia wspólnego z nim życia. Uzasadnienie apelacji w tej części nie wskazuje na naruszenie zasad współżycia społecznego przy zawieraniu przedmiotowej umowy małżeńskiej, zawiera jedynie inną ocenę niż ta, która została przedstawiona w uzasadnieniu przez sąd I instancji. Nie wskazuje zatem żadnych przekonujących argumentów podważających stanowisko sądu, dlatego też nie zasługuje na uwzględnienie. Zachowanie wnioskodawcy względem uczestniczki znalazło odzwierciedlenie w ustaleniu nierównych udziałów w przyczynieniu się do powstania majątku wspólnego.

Sąd I instancji w sposób prawidłowy, biorąc pod uwagę wynik postępowania, również rozliczył koszty , w związku z tym zarzuty naruszenia art. 520§ 1i2kpc w zw. z art. 13§2 kpc i art. 98 kpc nie mogą zostać uwzględnione.

W związku z powyższym na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13§2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 100kpc.

Eugeniusz Dąbrowski A. K. A.